



Magazine

**'Omroepbladen houden
het nog wel even vol'**

**De nieuwe wet:
ja of nee**



Inhoud

Pensioen

Zijlijnen	3
Vechten voor koopkracht	9
Uit het Verantwoordingsorgaan	28

Vereniging

In memoriam	8
Algemene Vergadering	
- Een wolk van onzekerheid	24
- Minder vermogen, hogere dekkingsgraad	26

Rubrieken

Dankbetuigingen	8
Straatnamen in de omroep	13
Geranium & co.	14
Column Arie Bras	29
Overleden VGOMedia-leden	30
Welkom nieuwe leden	30

En verder

Verstaanbaarheid rtv moet beter	4
Podcastmaker Frans Regtien	10
Prof. Huub Wijfjes over de omroepbladen	16
Een glazen plakkaat voor Hans Hogendoorn	20

Betaaldata

2022 • 22 december
2023 • 24 januari • 23 februari • 23 maart
24 april • 24 mei • 22 juni • 24 juli • 24 augustus
21 september • 24 oktober • 23 november
21 december



4



20



24



Vliegende Hollander?

Hella Liefding, voorzitter van VGOMedia, geeft haar mening over pensioen en andere zaken



Wat een mooie, haast poëtische verzuchting was dat. Welke dichterlijke ziel hem uitsprak heb ik niet kunnen zien, maar de woorden waren zeer treffend. We hadden net met zijn allen een bad genomen in een zee van woorden en cijfers. Dat is nou eenmaal onvermijdelijk in de wereld die pensioenland heet. We zaten op de ledenvergadering van 16 november allemaal ons best te doen om bij de les te blijven.

Pensioencrack Jos Berkemeijer sleepte ons er met zijn enorme kennis en hier en daar een kwinkslag doorheen. Tot die verzuchting uit de zaal hem ook even uit zijn spoor

duwde: "Dat nieuwe stelsel lijkt nog het meest op een schip in de mist." Verrassend weinig woorden voor een mammoetoperatie waar al zo lang door zoveel kundige - en ook hele domme - mensen zoveel woorden aan vuil maken.

Het beeld bevalt me wel. En het werd in mijn hoofd steeds mooier. Het nieuwe stelsel als een soort Vliegende Hollander, het beruchte spookschip dat gedoemd is eeuwig met rafelende zeilen over de wereld rond te zeilen. En wij, de gepensioneerden, als de hologige bemanning die hulpeloos worden meegevoerd naar onbekende verten. Ja, overdreven. Maar met een kern van waarheid. Een beetje kapitein wacht in het algemeen tot de mist is opgetrokken.

Nog een andere analogie. In antwoord op de verzuchting hield actuaris Berkemeijer ons voor dat met een beetje sleutelen het huidige stelsel heel aardig op te knappen is. Veel minder risico. Veel minder open eindjes. Veel minder ingewikkeld. En - niet onbelangrijk - aanzienlijk goedkoper. Ervaring leert dat alle verandering waar een grote knal aan te pas komt, eigenlijk altijd mislukt. En het stukslaan van een spaarvarken waar 1500 miljard in zit zonder dat alle risico's en scenario's zijn onderzocht lijkt mij een nogal grote knal. Waarom het prestige van de onderhandelaars en politici zwaarder mag wegen dan het big bang-risico is voor mij in dit hele spel de grote vraag. Dat we nu met open ogen in de mist op een drama afzeilen omdat iemand geen ongelijk wil bekennen, omdat iemand bang is straks de macht kwijt te zijn, of omdat iemand nooit sterk was in rekenen, jaagt mij eerlijk gezegd meer schrik aan dan die hele Vliegende Hollander. Zou er nog iemand in dit verhaal tot bezinning komen en roepen: Jongens, we doen het nog even niet?

Vóór Jos was het woord aan José Claus, topvrouw van PNO. Wat moet het moeilijk zijn geweest om voor een zaal te staan die hunkert naar indexatie, te weten dat je heel mooi nieuws hebt, en dan niets te kunnen vertellen. 13,58 procent erbij, na al die jaren is het bijna niet te geloven. Reden te meer om nog eens na te denken over dat nieuwe pensioencontract.

ZIJLIJNEN

mirjamvissers.nl



December 2022

Nr. 123

VGOMedia Magazine is het kwartaalblad van de Vereniging van Gepensioneerde medewerkers van de Omroep en andere Media.

Bestuur VGOMedia

Voorzitter: Hella Liefding, Secretaris Hans Hoole, Penningmeester Ruud Leyendekker, Anton de Bekker

Adres VGOMedia:

Geversstraat 89. 2341 GD Oegstgeest, bestuur@vgomedia.nl

VGOMedia Magazine

Redactie: Klaas Doornbos, Louis van Hattem (vormgeving), Willem Hekhuis (eindredactie), Dick Klees, Evert Kooij.

Medewerkers aan dit nummer:

Liek Bouma, Ynskje van den Brakel, Arie Bras, Fred Buhrs, Joost Huijsing, Hella Liefding

Druk: Drukkerij Ten Herkel, Loosdrecht

Redactie

VGOMedia Magazine: Waterhoen 5, 3831 HT Leusden
magazine@vgomedia.nl

Website

www.vgomedia.nl

Ledenadministratie

't Erf 9, 1261 NA Blaricum
ledenadministratie@vgomedia.nl

Ambassadeur slechthorenden:

Verstaanbaarheid radio en tv moet beter



Ina Hofstee: ervaringsdeskundige..

Op de radio gaat het over pensioenen. Ina Hofstee luistert in de auto naar het gesprek. Pensioenkwesities zijn al niet het makkelijkste onderwerp, maar dan zijn sommige sprekers ook nog eens slecht te verstaan. Ina haakt af. Het is een van de vele keren dat ze uitzendingen niet kan volgen. **“Meestal luister ik niet meer naar dat soort programma’s.”**

door Evert Kooij en Dick Klees



Pieter Damave: muziek half zo hard als gesproken woord...

Pieter de Haan: blijf bij de standaardinstellingen...



Ina is ernstig slechthorend. Ook op de televisie kan ze sprekers vaak moeilijk verstaan. “Praatprogramma’s lijken soms een wedstrijd waarin mensen hun teksten zo snel mogelijk afraffelen. Ik was op mijn werk destijds de enige die niet naar De Wereld Draait Door keek omdat Matthijs van Nieuwkerk zo slecht te verstaan was.”

De 65-jarige Ina heeft zich grondig in hoorbeperkingen verdiept. Het afstudeeronderwerp van haar master over gezond ouder worden was hoorzorg. Ze werkt als ervaringsdeskundige bij Hoormij.NVVS, een patiëntenorganisatie voor gehoorbeperkingen en evenwichtsandoeningen.

Bij Hoormij komen geregeld klachten binnen over slechte verstaanbaarheid op radio en tv. Behalve de hoge spreesnelheid van mensen zoals van Van Nieuwkerk, gaan de reacties over storende omgevingsgeluiden en overheersende achtergrondmuziek.

De grootste moeite heeft Ina met sprekers die door elkaar praten, met sterke accenten en slecht articuleren. Opkomend probleem zijn mensen met een Gooise r. “Vooraf jongeren doen dat. Ze brouwen wat achter in de keel, voor mij slecht te verstaan.”

Muziek knalt er overheen

Televisiemakers hebben vaak geen notie van geluid, zegt geluidstechnicus Pieter Damave. “Losse items worden ingeleverd op redacties en iemand achter een simpel setje gaat dat knippen. Criterium is: als het metertje wappert, gaat het goed.”

Over storende achtergrondmuziek zegt Damave: “Dure monsterproducties worden vakkundig geknipt, waarna iemand anders muziek bijvoegt. Die bemoeit zich niet met de inhoud, maar knalt de muziek er keihard overheen.

Vroeger was de regel dat muziek maar half zo hard mocht klinken als het gesproken woord.” Volgens Pieter de Haan, technicus bij het Ra-

dio 1 Journaal, ligt het bij zijn tv-collega’s niet aan de apparatuur. “In de studio hangen de mooiste speakers, maar bijvoorbeeld fasefouten (het linker- en rechterkanaal ‘doven elkaar uit’ - red.) vallen niet op, omdat in plaats van mono stereo wordt geluisterd. Bij drama zijn de

«
‘Televisiemakers hebben vaak geen notie van geluid. Criterium is: als het metertje wappert, gaat het goed’



'Zoom- en Skypegesprekken zijn een overblijfsel van de coronapandemie'

opnames vaak slecht van kwaliteit, daar valt in de studio niets meer aan te repareren."

Gewenning aan Zoom

Zondag 6 november van dit jaar. Het programma Buitenhof verwelkomt econometrist Gaya Herington. Vanuit de VS zit ze met een internetverbinding in de uitzending. Het beeld is springerig en onscherp en doet het ergste vrezes voor de kwaliteit van het geluid. Het is inderdaad niet best, ook kijkers die goed kunnen horen, moeten zich zeer inspannen om Herington te volgen. De presentatrice lijkt er geen last van te hebben en zet het gesprek voort alsof er niets aan de hand is.

Achter de schermen wordt tijdens de uitzending het probleem wel degelijk opgemerkt, laat Buitenhof weten. De redactie zegt tijdens het live-gesprek te zijn verrast door het beroerde geluid. "De verbinding is meerdere malen gecheckt en goed bevonden. Pas tijdens de uitzending bleek het niet optimaal. Dat is overmacht waar je als live-programma soms mee te maken hebt. Daarom is het interview bijna de helft korter geworden dan gepland."

Zoom- en Skypegesprekken zijn een overblijfsel van de coronapandemie. Tijdens de lockdowns waren programmamakers gedwongen om van deze verbindingen gebruik te maken. "Nu het niet meer strikt noodzakelijk is worden ze nog steeds ingezet", zegt Pieter de Haan. "Je ziet een gewenning aan dit soort rafelige verbindingen. Dat werd eerder niet geaccepteerd."

Niet genoeg aandacht

Hoornmij.NVVS brengt de verstaanbaarheid geregeld onder de aandacht van de zenders. Er is bij de publieke en commerciële omroepen volgens de stichting niet genoeg aandacht voor het probleem. Bij Talpa zegt woordvoerder Floor Handjes het zo: "Het is ons streven dat programma's voor iedereen toegankelijk zijn. Om dat mogelijk te maken, zijn bijna al onze programma's voorzien van ondertiteling. Daarnaast monitoren we voortdurend de verstaanbaarheid door in de audionabewerking aanpassingen te verrichten. Zoals bijvoorbeeld de balans tussen gesproken woord en achtergrondmuziek."

De NPO laat de geluidskwaliteit over aan de omroepen. Er zijn wel wat technische eisen over onder andere stereo en geluidsvolume. Maar niet over verstaanbaarheid, zegt woordvoerder Thijs van Soest. "Dat is niet vast te leggen in een waarde omdat verstaanbaarheid sterk afhankelijk is van de luisteraar."

Sprekers in beeld

Omroep MAX onderscheidt zich naar eigen zeggen door een 'unieke wijze van produceren'. Dat wil zeggen: geen muziek onder gesproken woord, minder gehaaste gesprekken en minder snelle montages. Volgens Ina Hofstee kan dat een voordeel zijn, maar wat televisie betreft heeft ze ook een andere wens: dat sprekers zo veel mogelijk in beeld worden gebracht om te kunnen liplezen.

Dat voordeel heeft televisie boven radio en er is er nog een: de ondertiteling van vrijwel alle tv-programma's van de publieke omroep via Teletekstpagina 888. Bij opgenomen programma's werkt dat goed, maar bij live uitzendingen wordt de ondertiteling vertraagd weergegeven. Om die reden worden programma's als Buitenhof en Op 1 met een of twee minuten vertraging uitgezonden. In die tijd zijn drie mensen bezig om via spraakherkenning de ondertitels zoveel mogelijk synchroon met het beeld op het scherm te krijgen.

Andere live-uitzendingen gaan zonder vertraging de lucht in. De ondertiteling komt dan vertraagd in beeld. "Dat betekent dat je steeds moet schakelen", zegt Ina. "Erg vermoeiend is dat. Bij buitenlandse programma's is de ondertiteling vaak beter."

Sommige slechthorenden kijken daarom uit nood naar buitenlandse programma's, zegt Ina. "Anderen kijken minder televisie dan ze zouden willen. Ze hebben zo het gevoel dat ze niet echt kunnen meedoen, niet serieus worden genomen."

Toenemend probleem

Het niet kunnen verstaan van radio en televisie draagt volgens Ina bij aan het sociaal isolement waarin slechthorenden al snel dreigen te komen. Dat treft door de vergrijzing steeds meer mensen. Maar in toenemende mate komt ook op jongere leeftijd gehoorschade voor door oortjes met harde muziek en festivalbezoek zonder gehoorbescherming tegen de vele decibellen.

Voor ambassadeur Ina is een wereld te winnen. "Als je goed kunt horen, kun je je niet voorstellen dat anderen je niet verstaan. Dat dringt pas door als je in je naaste omgeving iemand hebt die gehoorproblemen heeft. Maar zelfs dan is het moeilijk voorstelbaar dat de ander je niet verstaat."

Hoornmij.NVVS is een van de organisaties die een betere toegankelijkheid bepleiten in de nieuwe Mediawet van audiovisuele media voor kijkers en luisteraars met een gehoorbeperking. In het wetsvoorstel is de vertaling van Europese richtlijnen te vrijblijvend, zeggen de organisaties.

Instellingen tv aanpassen

Kun je er als kijker/luisteraar zelf iets aan doen? Ja, zegt Pieter de Haan. Want als de verstaanbaarheid te wensen overlaat, ligt dat mogelijk ook aan de ontvangstkant. Hij raadt aan om te kijken naar de geluidinstellingen in tv-toestel en computer. "Blijf voor de beste verstaan-



'Als je goed kunt horen, kun je je niet voorstellen dat anderen je niet verstaan'

baarheid zo dicht mogelijk bij de standaardinstellingen", is zijn advies. "Houd het zo simpel mogelijk."

Over de kwaliteit van de speakers in televisies en computers wordt verschillend gedacht. Zo zou in platte apparaten niet genoeg ruimte zijn voor de luidsprekers, waardoor het geluid niet tot zijn recht komt. Maar volgens Pieter Damave produceren moderne toestellen beter geluid dan de televisies van vroeger. "Die hadden de speakers aan de zijkant, tegenwoordig komt het geluid er aan de voorkant uit."

Kijkers die moeite hebben om programma's te verstaan, doen er goed aan om bij audiciens te informeren naar aanvullende hulpmiddelen, zegt Hoornmij.NVVS. Bij veel mensen is niet bekend dat die mogelijkheden er zijn.

Ook Damave adviseert deze met bluetooth werkende apparaten. "Maar als het uitgezonden geluid van zichzelf niet goed is, valt het nooit helemaal te repareren."

www.stichtinghoornmij.nl



'Opkomend probleem zijn mensen met een Gooise r'

In memoriam



Binnen twee dagen, 11 en 12 november, moesten we afscheid nemen van twee mensen die voor VGOmedia veel hebben betekend. Oud-voorzitter **Arie Smit** overleed op 81-jarige leeftijd na een slopende ziekte. Hij kon zijn voorzitterschap niet meer invullen zoals hij het wilde, maar is tot het niet meer kon lid gebleven van het bestuur. Voor mij als zijn opvolger was Arie altijd beschikbaar voor goede raad. Hij wist als geen ander dat het in een bestuur met oude mensen flink kan knetteren. Toen hij aantrad, vlogen de vonken er van af. Met zijn kalme, beschaafde optreden met oog voor ieders positie en belang heeft hij de vereniging uit de woeste branding naar kalmere wateren geloodst. Reden voor veel dank, maar ook een voorbeeld om te volgen. We verliezen een heer met veel gevoel voor verhoudingen en tact, eigenschappen die tegenwoordig nog wel eens onbelicht blijven.



Vicevoorzitter **Klaas Samplonius** stierf op 75-jarige leeftijd. Hij had te kampen met zoveel gezondheidsproblemen dat zelfs hij het uiteindelijk moest opgeven. Met grote bewondering hebben we gezien hoe blijmoedig en vol optimisme hij het leven en de tegenslagen die daarbij horen tegemoet trad. Diezelfde instelling stuurde zijn werk in het VGO-bestuur. Energiek, positief en altijd op zoek naar verbetering en verdieping. Voor hij toetrad tot het bestuur was Klaas lang lid van het verantwoordingsorgaan. Het was leerzaam en boeiend om mee te maken hoe hij in die functie wist te laveren tussen de wens ons te informeren en de vertrouwelijkheid waar hij aan was gebonden. Een bewijs van zijn sociale intelligentie. We verliezen in Klaas een betrokken, bekwaam en vooral een warm mens.

*Namens het bestuur,
Hella Liefing*

Overleden VGOmedia-leden

Augustus – 20. mw. J.E. Eerenberg-van Munster (1-12-1929, NOS); 23. mw. J.W. Vischer-Riezouw (7-10-1930, AVRO); 26. A. de Vries (28-5-1938, AVRO)

September – 2. mw. E. Drees (30-12-1937, AVRO); 4. H.C. Veenstra (29-6-1925, NCRV); 6. mw. W. Mus (22-9-1934, NOS); 9. mw. M.T. Brouwer-Alcaine Bosque (12-10-1947, RNWO); 14. H. Franssen (16-6-1934, NCRV); 19. P.A.T.M. Grijpma (13-6-1948, NOS); 20. A. Klos (15-8-1933, RNWO); 24. mw. N. de Clerck-Berghout (3-12-1940, TROS); 27. mw. A.J.E. van Buuren (1-1-1931, KRO).

Oktober – 6. H.G. van Garderen (13-2-1932, NOB); 8. J.L. van Vliet (14-7-1935, RTVC); 14. mw. T.W.C. Fennema-Vollers (8-2-1937, NOS); 18. mw. M.J. van Beek-van Rooijen (19-1-1924, NOS); W. van der Meer de Walcheren (28-4-1952, RTL).

DE NIEUWE PENSIOENWET

Vechten voor koopkracht

“Het is een uiterst onbevredigende gang van zaken. Minister en de regeringspartijen horen ons wel, maar ze luisteren niet”. VGOmedia-bestuurslid Anton de Bekker klinkt niet vrolijk als hij het over de nieuwe Pensioenwet heeft. “Maar het is nog geen gelopen race”, voegt hij er strijdlustig aan toe.

door Willem Hekhuis



Dat de Tweede Kamer de Pensioenwet zal aannemen, verwacht Anton de Bekker wel. De coalitie heeft er immers de meerderheid. Spannend wordt het pas volgend jaar, als de wet in de Eerste Kamer wordt behandeld. Dan heeft minister Carola Schouten voor een meerderheid de PvdA en/of GroenLinks nodig. De Bekker: “Die partijen hebben toezeggingen

gevraagd en gekregen, onder meer over de ‘witte vlek’ in pensioenland: pensioen voor zelfstandigen en voor nu nog niet voor pensioen verzekerde werknemers. Maar die toezeggingen zijn boterzacht. Het lijkt echt een zaak van ‘veel beloven en weinig geven, doet een gek in vreugde leven’. Voor ons is natuurlijk van belang: komt er een koopkrachtig pensioen uit. De Bekker: “De vooruitzichten zijn niet positief. Het zal er toe leiden dat we er bij een inflatie van 2% elk jaar 1% op achteruit gaan.”

Oordeel

Of de wet er komt of niet, de eerste stappen voor de overgang (transitie) naar de nieuwe wet worden toch alvast gezet. Een van de aspecten daarvan is dat de pensioenfondsen, dus ook PNO Media, verplicht zijn de mening te vragen van verenigingen van gepensioneerden. “VGOmedia mag dus een oordeel geven over het transitieplan dat door de sociale partners (zeg maar: werkgevers en werknemers – red.) wordt opgesteld”, zegt Anton de Bekker. “Let wel: het is geen instemmingsrecht, geen adviesrecht, maar een oordeel. Dat komt toch dicht bij een adviesrecht. Ze zullen moeten uitleggen wat ze met de door ons in ons oordeel gemaakte opmerkingen doen; ze moeten er mee aan de slag.”

Plezierig verrast

Maandag 24 oktober is er een eerste overleg geweest tussen PNO en VGO. Gesproken is daar vooral over de procedure die verder gevolgd gaat worden. De Bekker meldt ‘plezierig verrast’ te zijn door de opstelling van PNO Media. “We zoeken nu naar mogelijkheden om de punten die wij belangrijk vinden, te berde te brengen.”

Welke punten zijn dat? “Komt er een koopkrachtig pensioen uit? (Nee dus; zie hierboven – red.). Krijgen wij – gepensioneerden – een rechtvaardig deel van het vermogen? De groep van zo rond de 45 jaar zou wel eens een nadeel kunnen hebben; wie gaat dat compenseren?

In het algemeen: we zullen kijken naar de evenwichtigheid van de door sociale partners voorgestelde keuzes.” Hij voegt er eerlijk aan toe: “We zullen als gepensioneerden zeker niet voor 100% onze zin kunnen krijgen.”

Het bestuur van VGOmedia sluit zeker niet uit, zegt De Bekker, dat onze achterban over sommige belangrijke punten geraadpleegd zal worden. Wie weet hoort u binnenkort nader van het bestuur.

Anton de Bekker schrijft op de website van onze vereniging elke maand een column over pensioenzaken. De nieuwste is te vinden op: vgomedia.nl/column

«
‘De vooruitzichten zijn niet positief’



1



2



3



4

1. Aan het werk bij de lokale omroep RTI-Hilversum
2. Frans Regtien anno 2022
3. Frans Regtien aan het werk
4. De redactie van RTI-Hilversum die o.a. ook in de AVRO-studio gevestigd is geweest.

PODCASTMAKER FRANS REGTIEN:
'IK BEN EEN DOORZETTER'

Een leven voor en een leven na 2016

In de zomer van 2016 kreeg Frans Regtien tijdens een vakantie in de Spaanse hoofdstad Madrid totaal onverwacht een hartstilstand. Zijn vrouw Josje kende als geoefende bedrijfs-hulpverlener het belang van snelle reanimatie en ondernam meteen actie. "Josje heeft mijn leven gered", zegt Frans, die terugkijkt op een lange journalistieke loopbaan bij verschillende omroepen en in het onderwijs. "Er is een leven voor en na mijn hartstilstand."

Door Klaas Doornbos Foto's Liek Bouma e.a.

Frans Regtien groeide op in Amsterdam-Noord in een klassiek katholiek gezin. Vader en moeder en acht kinderen. Zijn oudere broer Ton ontpopte zich in de jaren zestig als studenten-leider. Ton was nauw betrokken bij de bezetting van het Maagdenhuis in 1969. Frans was al jong een fanatieke krantenlezer en spelde De Volkskrant. Na zijn opleiding in de jaren zeventig aan de Utrechtse School voor Journalistiek startte hij zijn journalistieke loopbaan bij het Amsterdams Stadsblad en de Noord-Amsterdammer.

Naar de KRO

In 1979 solliciteert Frans bij de KRO. "Ik ging aan de Emmastraat werken bij de radio-actualiteitenrubriek Echo als presentator en bureauredacteur. We volgden het nieuws uit binnen- en buitenland en maakten op vaste tijdstippen en dagen actualiteitenuitzendingen. Als bureauredacteur begon je elke ochtend vast met het doorspitten van de ochtendkranten om te kijken wat de nieuwsthema's van de dag waren." Frans werkte in die tijd samen met onder anderen Harold Biervliet, Frans Stultiens, Frans Nijhof, Gerard de Lange, Ben Kolster en Rommert Kruithof. Eind jaren tachtig maakte hij de overstap naar Brandpunt, toentertijd dé actualiteitenrubriek op televisie. Hij deed hier bureauredactie en verzorgde de voice-overs voor de televisiereportages.

Mandela in Echo

Als absoluut hoogtepunt in zijn journalistieke carrière bij de KRO noemt Frans het telefonische interview dat hij had voor Echo met de Zuid-Afrikaanse vrijheidsstrijder en latere president Nelson Mandela, kort nadat deze op 11 februari 1990 vrij was gelaten door de toenmalige regering De Klerk. "Dat vergeet ik nooit meer. De redactie van Echo, in de persoon van Riet Pijnappels, had het ANC wekenlang bijna dagelijks gebeld of we met Mandela konden spreken. Het duurde en het duurde totdat we

op een donderdagmiddag iets na half zes telefoon kregen uit Lusaka, waar het hoofdkantoor van Mandela's ANC gevestigd was. We konden Mandela spreken en wel meteen. Vrijwel onvoorbereid ging ik de spreekcel in om het interview op te nemen voor onze uitzending na het nieuws van zes uur. Maar het gesprek verliep prima. Mandela praatte rustig, weloverwogen en uiterst vriendelijk over de dialoog



'Mijn grote droom is nog om weer iets met toneel te doen'

die volgens hem met de regering van president De Klerk op gang moest komen. Al met al een onvergetelijke ervaring een schoolvoorbeeld van vasthoudende journalistiek. Wij waren als Echo de allereersten in Nederland die hem te spreken kregen."



Journalistiek zwerven

Na zijn KRO-periode eind jaren negentig ging Frans journalistiek zwerven. Hij werkte onder meer als docent RTV aan de journalistenopleiding van Hogeschool Windesheim in Zwolle, presenteerde een jaar lang

het radioactualiteitenprogramma van Omroep Gelderland in de ochtend en maakte sociaaleconomische reportages voor de RVU-radio in het programma Werken Aan Werk. Ook was hij actief bij de Radio Nieuws Centrale, de Wereldomroep en de lokale omroep in Hilversum. In 2000 maakte hij de overstap naar Omroep Brabant, waar hij het ochtendprogramma van 6 tot 9 uur presenteerde. "Vanuit Hilversum om 4 uur 's nachts opstaan om naar Eindhoven te rijden. Ik heb het vier jaar lang met plezier gedaan, mede dankzij de aardige

Brabantse collega's."

Na Brabant keerde hij terug bij de Wereldomroep die in 2012 het loodje legde wegens de bezuinigingsdrift van de overheid.

Toen volgde een periode van vier jaar eindelijk vergeefs solliciteren, omdat zijn leeftijd hem in de weg zat.

Voor en na

Nadat Frans in 2016 totaal onverwacht een hartstilstand kreeg, volgde een langdurige

van revalidatie. Hij verbleef eerst in verpleeghuis Gooizicht en daarna in De Trappenberg. Eenmaal thuis pakte Frans zijn journalistieke activiteiten weer op, zij het op een veel meer gedoseerde manier. "Ik ben heel blij dat ik mede dankzij alle techniek die nu beschikbaar is, weer journalistiek actief kan zijn. Ik houd een eigen website bij, heb lezingen gegeven, schreef bijdragen voor patiëntenmagazines en Spreekbuis.nl en maak nu onder andere podcasts over niet-aangeboren hersenletsel die je op Spotify kunt beluisteren. Ik maak deze podcast gewoon thuis met mijn iPad. Mijn zoon Roald, ook journalist, helpt me met de geluidsafwerking. Bij het maken van deze podcasts komt al mijn journalistieke ervaring van jaren weer kijken: nieuws selecteren, research doen, mensen interviewen en de gesprekken afwerken. Dat ik dit type activiteiten weer kan doen, daar ben ik heel erg blij mee. Naast dit journalistieke werk beweeg ik veel om fit te blijven en ga ik twee dagen per week naar de dagbesteding. Mijn grote droom is nog om weer iets met toneel te doen. Ik was 35 jaar lang heel actief in het amateurtoneel in Amsterdam en Hilversum. Spelen gaat niet meer, omdat je heel veel tekst moet onthouden. Wat nu wel gebeurt, zijn stukken waar je als acteur binnen bepaalde lijnen kunt improviseren. Ik heb zo'n voorstelling gezien, die door de patiëntenvereniging Hersenletsel.nl was georganiseerd.

Wellicht dat we dit ook eens in onze regio kunnen doen. Zoals gezegd is er voor mij een leven voor en een leven na mijn hartstilstand. Maar ik ben een doorzetter en kan genieten van de dingen die ik doe."

De website van Frans Regtien is te vinden op <https://fransregtien.jouwweb.nl/>.

De podcasts staan op Spotify. Ze zijn te vinden door te zoeken op 'Hersenspinsels Regtien'.



Vroege Vogel(s)bos

Even een zijpadje in deze serie.

Er zijn programma's op radio en tv die vernoemd zijn naar straten: Bij ons in de PC, Buitenhof, Beursplein 5. Maar zijn er in Nederland ook straten genoemd naar programma's?

door Joost Huijsing

Dat zijn er niet veel, ik ken er slechts een paar. Met kop en schouders steekt Vroege Vogels er bovenuit en dat zeg ik niet alleen omdat dat 'mijn' programma was. Ik weet zeker dat er geen enkele andere titel in de omroep bestaat waar een vogelkijkhut naar genoemd is (in de Ackerdijkse Plassen), een bos (in Flevoland), een Lange Afstandswandelpad (langs de 0 meter hoogtelijn), een eiland in Polen (Oderdelta) en een park (in Oegstgeest). Dat park ligt vlakbij het Bert Garthoffpad en dat heb ik al gehad. De Ackerdijkse Plassen zijn niet meer vrij toegankelijk, het wandelpad is iets te lang (630 kilometer) en om budgettaire redenen valt Wyspa Wczesnego ptactwa af. We zetten koers naar Almere-Haven.



Toen Zuidelijk Flevoland rond 1970 droog viel is als een van de eerste werkzaamheden het Beginbos aangeplant. Later werd tegen dat bos aan de A6 aangelegd. Het oostelijk deel is vervolgens omgedoopt tot Vroege Vogelbos, als cadeauje aan het radioprogramma bij het 10-jarig bestaan. De Bomenstichting was een inzamelingsactie gestart om nieuwe bomen te laten planten in het jonge bos, omdat er oorspronkelijk vooral veel wilgen, berken en populieren stonden. Snelle groeiers, maar wel een beetje saai. Met de nieuwe naam nam ook de biodiversiteit in het bos toe.

Op 5 april 1989 werd de eerste van de nieuwe bomen geplant door Milieuminister Ed Nijpels (met een Greenpeace-das!). Een moerascypres, Taxodium distichum, een bladverliezende naaldboom. De kleine boom is inmiddels meer dan 22 meter hoog en heeft een omtrek van ruim 2,20 meter. Men zegt wel 'Boompje groot, plantertje dood' maar dat gaat hier niet op, want de planter is nog springlevend. Op diezelfde datum werden de naam bordjes 'Vroege Vogelbos' geplaatst. Hoe de letter s daarbij kwijt raakte heeft niemand me ooit kunnen vertellen...

Tot slot nog wat over Vroege Vogels zelf. Het radioprogramma mag je na 44 jaar wel een 'evergreen' noemen – toepasselijk voor een natuurrubriek. Het hoort met 'Langs De Lijn', 'Arbeidsvitaminen' en 'Met Het Oog Op Morgen' tot de langst bestaande titels. Ooit startte het als een korte zomerserie toen Bart Garthoff met pensioen ging. Vroege Vogels was in die zomer van 1978 zo'n succes dat het mocht blijven en het bestaat nog steeds. Niet alleen meer op de radio maar ook op internet en al vele jaren als tv-programma. Leuk weetje: de eerste uitzendingen van het televisiezusje werden gemaakt in het toenmalige natuureducatiecentrum het Eksternest, middenin het Vroege Vogelbos.



'Om 4 uur 's nachts opstaan om vanuit Hilversum naar Eindhoven te rijden. Ik heb het met plezier gedaan'

Over VGO'ers die na hun pensioen niet achter de geraniums zijn gaan zitten

Wethouder niet uit begeerte, maar na dringend beroep

Het wethouderschap van Teun-Jan Tabak in Beverwijk had snel voorbij kunnen zijn. In juni viel twee weken na zijn benoeming het college. In de zomer zijn de scherven gelijmd, half september kon wethouder Tabak écht beginnen.

door Klaas Doornbos

Sinds zijn aantreden wil iedereen wat van Teun-Jan Tabak: de andere wethouders, de gemeenteraad, inwoners en maatschappelijke organisaties. Teun-Jan moet er zijn weg nog in vinden, maar de kennismaking met betrokkenen was aangenaam. Hij heeft er hoorbaar lol in.

Teun-Jan, voor wie Beverwijk 67 jaar geleden ook de geboorteplaats was, zat sinds 2018 al voor het CDA in de gemeenteraad. Twee jaar daarvoor was abrupt een einde gekomen aan zijn loopbaan in de omroep. Dat volgde op de opheffing van zendgemachtigde RKK, waar Teun-Jan onder andere eindredacteur was van de tv-rubriek Kruispunt. Afgezien van enkele klusjes voor KRO-NCRV hield hij het na zijn ontslag voor gezien in Hilversum.

Naar de koeien

Het wethouderschap was in Teun-Jans eigen woorden 'geen begeerte', maar toen hij het dringende beroep met zijn Mirjam besprak, waren er geen beletsels. Het avontuurlijke in hem deed de rest. Of noem het nieuwsgierigheid naar het onbekende. Dat was niet voor het eerst: zijn opleiding (middelbare tuinbouwschool) deed ook al niet vermoeden dat Teun-Jan journalist zou worden.

En wie zag aankomen dat hij nu al meer dan tien jaar een halve dag per week bij een

veehouder werkt? Het was na een burn-out dat het idee ontstond om naast zijn werk iets heel anders te doen. Hij kon terecht bij een boer in Castricum, waar hij het liefst onder de koeien zou kruipen. Teun-Jan: "Maar helaas had hij al een melkrobot".

Ook naast zijn wethouderschap gaat Teun-Jan een halve dag per week naar de boerderij, al moet er nu wel erg gepuzzeld worden in zijn agenda. "Als er een vergadering is met andere wethouders kan ik moeilijk zeggen: 'Sorry, ik moet naar de koeien'."

Op het schoolplein

In de portefeuille van wethouder Tabak zitten onder meer Mobiliteit, Detailhandel, Kunst en Cultuur en alsof het nog niet genoeg is Financien. "Dat betekent heel goed op de penningen letten", zegt hij met een verwijzing naar zijn politieke kleur: "Als CDA'er moet je rentmeesterschap en solidariteit tonen".

En dan kan er altijd een journalist bellen, zoals hij vroeger zelf zo vaak heeft gedaan. "Dan schrik ik me het lazarus. Ik moet me er heel goed van bewust zijn dat ik aan de andere kant zit." Uit zijn radiotijd weet Teun-Jan dat je in interviews kort en bondig moet zijn, maar hij moet oppassen dat hij dat niet te veel doet in zijn andere contacten. "Ik kan in mijn directheid wel eens hard overkomen."

Net als voor de koeien blijft Teun-Jan tijd vrijhouden voor zijn twee kleinkinderen ('enorm feest is dat'). Geregeld brengt hij ze naar school, maar ook op het schoolplein is het wethouderschap niet ver weg. "Laatst kwam de directeur naar me toe met een verkeersprobleem daar in de buurt. Zo word ik ook op straat geregeld aangesproken. Dat hoort bij de functie, je bent zeven keer 24 uur wethouder. Als je dat niet leuk vindt moet je er niet aan beginnen, maar ik geniet ervan."



Als een van zijn eerste daden als wethouder opent Teun-Jan Tabak fietsend een rotonde. Zijn dochter Maaike en kleinkinderen Max en Frieda draaien rondjes mee

Omroepbladen houden het nog wel even vol

Bijna honderd jaar geleden werd met de eerste radio-uitzendingen uit Hilversum het omroepbestel geboren. Het nieuwe medium kon zich binnen de kortste keren verheugen in een grote populariteit. Meteen werd programma-informatie een 'markt'. Decennialang verdedigde 'Hilversum' het monopolie op de programmegegevens ten gunste van de eigen omroepbladen. De gidsen werden een melkkoe voor de omroepen, zegt mediahistoricus Huub Wijfjes.

door Evert Kooij

Kort nadat radiopionier Willem Vogt samen met anderen in 1924 de Hilversumsche Draadloze Omroep in het leven had geroepen, begon de zakenman ook met het eerste echte omroepblad. Vogt leidde een comité van luisteraars dat de Radioluistergids oprichtte. Het blad publiceerde behalve de programmegegevens van de HDO ook die van de buitenlandse zenders.

De Radioluistergids maakte meteen een grote groei door, zegt Huub Wijfjes, hoogleraar in de Geschiedenis van Radio en Televisie aan de Universiteit van Amsterdam en hoofddocent Journalistiek aan de Rijksuniversiteit Groningen. "Ze begonnen met enkele duizenden lezers, maar al in 1926 hadden ze een oplage van meer dan 100.000. Dat had niemand voorspeld, want



Prof. Huub Wijfjes

radio werd aanvankelijk als een zeer risicovolle onderneming gezien."

Het succes had Vogt niet voorzien toen hij met de Radioluisterbode begon. "Hij liet het blad op stukbasis maken door de uitgever van het Algemeen Handelsblad. De deal was profijteloos voor de uitgeverij, maar de club van Vogt verdiende er nauwelijks iets aan."

Aetherbode

In 1927 beëindigde Vogt de samenwerking met deze krant. Hij ging in zee met persmaginaat Hak Holdert, uitgever van De Telegraaf (toen al het grootste dagblad van Nederland). Het Algemeen Handelsblad had het nakijken, want Vogt claimde de auteursrechten op de programmegegevens voor het blad dat hij vanaf nu met De Telegraaf maakte.

Deze gids (Aetherbode) werd gekoppeld aan een nieuwe omroeporganisatie; in januari 1928 ging de HDO na een tumultueuze tussenperiode over in de Algemene Vereniging Radio Omroep. In de ogen van Vogt moest de AVRO dé nationale omroep van Nederland worden. Wijfjes: "Naar het model van de BBC, dat ook als commerciële omroep was begonnen, maar inmiddels een publiek gefinancierde nationale omroep was."

De deal van AVRO en Telegraaf was zeer lucratief voor zowel de omroep als de uitgever. "Maar de verzuilde omroepen zagen de samenwerking als een machtsgreep van het kapitaal", zegt Wijfjes. "En dat was het natuurlijk ook. Vooral de VARA maakte bezwaar. De reden dat de AVRO niet de nationale omroep is geworden zoals Vogt had gehoopt, was de weerstand tegen de samenwerking met De Telegraaf. Ook de verzuiling speelde een rol, maar doorslaggevend was het kapitalistische verbond met die grote uitgever."

Monopolie

De AVRO-bode, zoals de gids nu heet, is niet meer het enige programmablade. Ook de andere zuilen brachten al snel een eigen gids uit. Alle omroepen waren van mening dat de programmegegevens geestelijk eigendom waren van de omroepen en alleen in de eigen bladen gepubliceerd mochten worden. "In dat opzicht vertonen de beginjaren van het radiobestel een opmerkelijke eensgezindheid", zegt Wijfjes. "Over alles maakten ze ruzie, maar hierin waren ze verenigd."

Vanwaar die eensgezindheid?

"Het geld hield ze bij elkaar. Door het monopolie op de programmegegevens waren de bladen een goudmijn voor de omroepen. Tegenover het vele geld dat binnenkwam, stonden lage productiekosten. De omroepen konden de

bladen goedkoop vullen, want de programmegegevens hadden ze al. Ze hoefde alleen nog wat kopij toe te voegen, maar in eigen huis viel dat gemakkelijk te halen."

Paste dat wel bij het publieke karakter?

"In tegenstelling tot andere landen werd in Nederland tot 1941 geen omroepbelasting geheven. Toen pas voerden de bezetters luistergeld in (in 2000 afgeschaft, sindsdien worden de omroepen gesubsidieerd uit de algemene belastingheffing – red.). Tot die tijd was het idee dat omroepen een maatschappelijke inbedding moeten hebben en daarbij paste dat ze hun eigen broek konden ophouden.

Toen de maatschappelijke betekenis van de radio duidelijk was geworden, kregen omroepen een verenigingsvorm.

Maar ze moesten voor een groot deel voor hun eigen inkomsten zorgen. Zo kwam het goed uit dat de gidsen veel geld opbrachten."

Tot verdriet van de dagbladuitgevers ...

"Die voerden vanaf de jaren dertig de ene juridische strijd na de andere. Ze vonden het onaanvaardbaar dat publiek gefinancierde omroepen de gegevens voor zichzelf hielden. In 1934 kwamen de omroepen en de dagbladuitgevers overeen dat de dagbladen de radio-programmering mochten publiceren. Maar dan wel tegen betaling en alleen voor de volgende dag om de omroepgidsen met hun weekprogramma's geen concurrentie aan te doen. En de dagbladen moesten volstaan met alleen de programmatitel en een of twee regels tekst. "Het monopolie op de programmegegevens bleef zelfs overeind toen Nederland na 1989 commerciële zenders kreeg. Ook die partijen



'Radio werd aanvankelijk als een zeer risicovolle onderneming gezien'

sloten zich aan bij het verbond om de programmagegevens auteursrechtelijk te beschermen.”

Ledental

Telde het aantal lezers mee voor de hoeveelheid zendtijd?

“De vier grote omroepen AVRO, KRO, NCRV en VARA en een aantal kleintjes waaronder de VPRO, hadden sinds 1930 een concessie voor onbepaalde tijd. Dat was ongeacht het aantal gidsabonnees.

De concessies kwamen in de jaren zestig onder druk te staan. Het ging maatschappelijk gisten, Nederland ontzuilde en maakte kennis met commerciële omroepen in de vorm van Radio Veronica en de radio- en tv-uitzendingen van het REM-eiland. Het gesloten bestel paste niet meer bij de tijd. Dat inzicht leidde in 1968 tot een wijziging van de Omroepwet. Die gaf nieuwe partijen de mogelijkheid zendgemachtigde te worden.

Vanaf dat moment is het aantal leden mede bepalend voor de toewijzing van zendtijd. Hoe meer leden en gidsabonnees een omroep had, hoe meer zendtijd die kreeg. De TROS was toen een nieuwe omroep die onder andere met het compacte Tros Kompas een grote aanhang wist te verzamelen.”

Een persoonlijke herinnering van de schrijver van dit artikel, uit die tijd van ontzuiling. In 1964 hadden we thuis tv noch omroepgids. Mijn grootouders gingen dat jaar zes maanden naar de VS. Wij kregen tijdelijk hun tv-toestel plus het programmablade waarop ze waren geabonneerd Vrije Geluiden van de V.P.R.O. Enkele jaren later gingen ze weer. Ook nu kregen we het tv-toestel plus de gids. Maar dat was nu het TROS Kompas. Ze hadden bij hun eerste bezoek aan de VS kennisgemaakt met de o zo handige programmaboekjes die daar al bestonden. En dat was er nu ook in Nederland.

Vertrossing

De nieuwe omroep bracht andere informatie en groot amusement.

“De TROS was er voor de kijkers en luisteraars die zich niet bediend voelden door de traditionele omroepen. Dat viel bij een groot publiek in de smaak. Net als het Tros Kompas. Dat was weinig meer dan een aangeklede lijst van radio- en tv-programma's. Maar het was handzaam en goedkoop.

Het kleine formaat kreeg navolging bij de KRO, dat naast het blad Studio de Mikro Gids ging uitbrengen. Voor een tientje per jaar kreeg je het gidsje in huis. De KRO haalde er heel wat leden mee binnen.”



'Tegenover het vele geld dat binnenkwam, stonden lage productiekosten'

De stunt van de TROS werd in de jaren zeventig herhaald door Veronica.

“Het Veronicablade is een groot succes geworden en deze omroep heeft er ontzettend veel geld mee verdiend. Terzijde: wat zullen ze spijt hebben dat ze in 1995 uit het bestel zijn gestapt, want sinds die tijd is het merk Veronica van hand tot hand gegaan en feitelijk verloederd.

Op het hoogtepunt had het Veronicablade één miljoen abonnees. Inmiddels zitten ze ruim onder de 200.000 en hebben geen binding meer met de commerciële omroep Veronica.”

De laatste 'nieuweling' is MAX die niet alleen met zijn programma's scoort, maar ook met het magazine.

“MAX Magazine is momenteel de enige groeier en dat ook nog eens exponentieel. De oplages van de andere gidsen zijn de afgelopen

jaren met tientallen procenten teruggelopen. Dat is overigens parallel aan de terugloop in heel de tijdschriftensector. Dus die daling zegt op zichzelf niets over de populariteit van omroepen

Het succes van MAX magazine is te verklaren doordat ouderen meer lezen. Bovendien kijken ze meer televisie en dan ook nog vooral lineair. Dat vraagt om een gids. MAX stemt de inhoud van zijn magazine perfect af op de achterban. Ze weten precies wie er in hun doelgroep zit omdat die heel herkenbaar is: ouderen met een vast uitgavenpatroon die houden van een bepaald soort vakantie, bepaalde mode en slow-tv.”

Tachtig jaar

Hoe is het gegaan met het monopolie van de omroepen op de programmagegevens?

“Dat is tachtig jaar overleefd gebleven. Pas in 2014 maakte het Commissariaat voor de Media na een uitspraak van de Hoge Raad hier een einde aan. Inmiddels was het monopolie minder belangrijk omdat steeds minder aan de hand van een vaste programmering tv wordt gekeken.”

Is er dan nog wel toekomst voor rtv-bladen?

“Over de dalende oplages wordt dramatisch gedaan. Maar het gaat al lang niet meer over oplages alleen. Met een beperkt aantal abonnees kun je heel groot zijn in een herkenbare doelgroep. Adverteerders zijn daar dol op. Nog steeds wordt er goed aan verdiend, maar geld is minder belangrijk geworden. Het gaat nu meer om de legitimiteit die gidsen aan omroepen geven. Het is een van de indicaties voor het bepalen van de representativiteit van een omroep. Andere indicaties zijn kijk- en bereikcijfers, waarbij het niet altijd om zoveel mogelijk gaat.

De gidsen zullen wel op een bepaald niveau blijven functioneren, maar de journalistieke en informatieve inhoud die interessant is voor

de doelgroep wordt steeds belangrijker ten opzichte van de programmagegevens. Een goede gids kan ook niet zonder een online omgeving.”



'Nog steeds wordt er goed aan verdiend, maar geld is minder belangrijk geworden'

Eerste programmalijs

De primeur voor het afdrukken van programmagegevens ligt bij de Nieuwe Rotterdamse Courant. In november 1919 stond in dit dagblad een advertentie van Hanso Idzerda, de radiopionier die dat jaar als eerste ter wereld publieksprogramma's uitzond. In de advertentie bracht Idzerda zijn wekelijkse donderdagavondprogramma Radio Soirée Musicale onder de aandacht van de lezers. Daarin stond ook zijn playlist.

MAX Magazine

In weinig lijkt MAX magazine op traditionele omroepbladen. “Buiten de 56 pagina's tv-gids doen we weinig aan radio- en tv-programma's”, zegt hoofdredacteur Peter Contant. “Lifestyle krijgt daarentegen veel plaats; informatie over alles wat de oudere doelgroep raakt.” Het andere element is hulpgerichte informatie. Contant noemt het voorbeeld van de rubriek van financieel journalist Jaap Roelants, voor wie vooral de laatste tijd veel vragen binnenkomen. MAX heeft in de woorden van Contant 'papier hoog in het vaandel'. Dat neemt niet weg dat de omroep ook digitaal aan de weg timmert. “Dat wordt vaak onderbelicht. Wekelijks brengen we een nieuwsbrief uit die de lezers van het magazine naar onze online-omgeving verwijst.”



Een glazen plakkaat voor
Hans Hogendoorn

Stem der radiostemmen

Foto: Sacha de Boer, bewerking: Reina Klees

Laten we het nog een keer hebben over de herkenbaarheid van zenders en programma's. Ging het in het vorige nummer over jingles en tunes, uiterst korte muziekjes als kenwijsjes (zoals de Vlamingen het noemen), het kan nóg simpeler: de menselijke stem als herkenning. Dezelfde karakteristieke stem laat je met een rotsvaste intonatie weten: dit is mijn zender, mijn programma.

door Dick Klees

Dit jaar werd aan Hans Hogendoorn de Ere Zilveren Reissmicrofoon uitgereikt. De jury noemt hem de stem der stemmen die een tijdperk markeert in de levende Nederlandse radiogeschiedenis. Deze maand, op 11 december, werd dit nog eens onderstreept met de onthulling van zijn beeltenis, een fotoportret door Sacha de Boer in de hal van het Instituut voor Beeld en Geluid in Hilversum. Zo hangt een onzichtbare stem in dit veelkleurige gebouw.



Hoe herinner je je de prijsuitreiking?

“De onderscheiden radiomensen bedankten vriendelijk, spraken vijf woorden en gingen weer heen. Ik heb de audiotechnici nog even speciaal bedankt, want met hen heb ik de afgelopen 55 jaar erg goed contact gehad. De gelauwerde tv-mensen verschenen in groepen van zes op het toneel en maakten het wat wijldopiger. Ze gingen onderling in discussie over de vraag wie nu het meeste zijn best had gedaan en de ander heeft aangespoord.”

Waarmee maar duidelijk werd hoe de verhoudingen tussen radio en televisie liggen. In het

geval van de ereprijswinnaar een bevestiging van hoe je met bescheidenheid een eind kunt komen.

“Dat geldt ook voor de technici. Rustige, prettige collega's. Die kwamen vaak met voorzichtige suggesties over het tempo van de tekst of over een betere aansluiting tussen verschillende muziekjes. Sommigen hadden ook conservatorium gehad en waren van daaruit audio-technicus geworden, altijd topmensen. Ze zijn door de jaren heen onderbelicht geweest, dat vonden ze zelf ook niet erg.”

Hans bestudeert na de uitreiking van de Award een échte Reissmicrofoon (zo schrijf je het merk officieel).

Foto: Jelle Boonstra



Hans in zijn huis-studio waar hij de meeste aankondigen en jingles opnam. Hier houdt hij een band van Radio Noordzee omhoog.

Foto: Jelle Boonstra

Dat sluit dan prima aan bij Hans' bescheiden aard. Ondanks dat hij dicht bij het vuur zat, heeft hij niet geambieerd Het Oog of Langs de Lijn te presenteren. Hij was tenslotte de kampioen op de sprint: de korte aankondiging die luisteraars bij elkaar riep om vooral te gaan luisteren. Naar anderen.

De legendarische Kees Buurman kwam op het idee om de stationcalls van de NOS-radio aan Hans Hogendoorn toe te vertrouwen. De aankondiging van Met het Oog op Morgen wordt sinds de eerste uitzending in 1976 door hem ingesproken. De vaste frase 'Buiten is het twaalf graden, binnen zit Rob Trip' was een vondst van Hans zelf.

« De vaste frase 'Buiten is het twaalf graden, binnen zit Rob Trip' was een vondst van Hans zelf

"Aan de ontbijttafel thuis, begin jaren zestig, zei ieder in het gezin van vijf kinderen natuurlijk wel wat, maar ik had daar in meerdere opzichten geen opvallende stem. Radio ging mij pas interesseren vanaf de populariteit van de Engelse zendschepen, Caroline en niet lang daarna Radio London, Radio England en Britain Radio die erg Amerikaans klonken. Ik ging die teksten nabouwen, voor zover ik ze kon verstaan. Zonder het te beseffen heb ik toen mijn stem geoeffend en vorm gegeven."

Begon daar de liefde voor radio?

"Die was er natuurlijk al van jongs af aan: de hoorspelen, Negen heit de klok van de KRO, Vara's Showboat, allerlei feestuitzendingen van

de omroepen. Samen leidde dat tot mijn medewerking aan de ziekenomroep van het Lucas Ziekenhuis in Amsterdam."

Kwamen daar ook geen andere latere radiosterren vandaan?

"Ze kwamen stuk voor stuk binnen: Ferry de Groot, Nico Steenberg, Leo van der Goot en Hans Prakke. Het werd wel eens betwijfeld of de zieken beter werden van onze uitzendingen bij de ziekenomroep. Soms ging iemand met een paar honderd meter telefoonsnoer de afdelingen op, dat werd geaccepteerd, maar meer ook niet. We hebben er wel veel geleerd."

Na 18 maanden militaire dienstplicht kon Hans het plan opvatten om eens naar Amerika te reizen. Eerder niet, omdat hij anders de kans liep naar Vietnam te worden gestuurd. Uiteindelijk werden het enkele vakanties met het doel iets van de Amerikaanse radio op te pikken.

Hoe kwam je bij de radio?

"Ik kon bij Radio Noordzee aan de slag waar Willem van Kooten de Nederlandse uitzendingen zou opzetten. Toen dat werd aangekondigd, heb ik de eerstvolgende trein naar Hilversum gepakt en aangeklopt bij zijn kantoor, waar ze nieuwslezers nodig hadden. Ik kreeg een krant om een paar berichten uit te kiezen en op te nemen. Als het wat was, zou ik het wel horen. En dat gebeurde, ik kon naar het schip de Mebo II."

Hoe werd je de stem van Radio 1?

"Ik had via al contact met mensen bij Langs de Lijn die me naar Kees Buurman verwezen, die plannen voor Met het Oog op Morgen aan het smeden was. Hij stelde mij voor om het programma met een vaste stem in te leiden. Of dat iets voor mij was? Dan moest ik wel iedere avond present zijn. Natuurlijk zei ik ja. Na de eerste jaren hoefde het gaandeweg niet meer live en werd de kop van de uitzending

gemonteerd uit de lijsten van temperaturen en presentatoren die ik eenmalig had opgenomen. Zo gebeurt het tot op de dag van vandaag nog steeds."

Vond je het geen beperking om uitsluitend de korte aankondigen te doen?

"Voor mij niet. Ik heb geen journalistieke aspiraties en maakte altijd met veel plezier de pakketten vormgeving inclusief het ontwikkelen van alle bijkomende ideeën. Maar ik had uiteindelijk niet veel te doen bij Langs de Lijn en zat braaf de middagen uit: berichten schrijven en fragmenten monteren. In 1994 stapte ik daarom over naar de Wereldomroep, waar ik alle vormgeving verzorgde. Intussen kon ik de stem van Radio 1 blijven."



'Ik had uiteindelijk niet veel te doen bij Langs de Lijn en zat braaf de middagen uit'

Ik denk dat je te bescheiden bent om langdurig aandacht te vragen.

"Noem het bescheidenheid. Of verlegenheid. Dat zou best kunnen en wordt inderdaad wel gezegd."

Word je vaak aan je stem herkend?

(Resoluut) "Nooit. Tot ik in Drenthe, waar ik nu woon, onlangs in de bouwmarkt kwam en werd geholpen door een jongen die de link legde met Radio 1. De eerste na veertig jaar!"

Aan zijn aandeel in de vormgeving Radio 1 werd een vrouwenstem toegevoegd: Eva Zeijlstra en uiteindelijk moesten Hans en Eva afscheid nemen van Radio 1, een nieuwe baas wilde een nieuw geluid. Sander Guis en Wendy Duivenvoorde hebben het overgenomen. En toegegeven: in hun paspoorten staan latere geboortedata.

Een wolk van onzekerheid

De nieuwe pensioenwet (officieel: Wet Toekomst Pensioenen) hing woensdag 16 november als een donkere wolk boven de halfjaarlijkse Algemene Vergadering van VGOMedia. Voorzitter Hella Liefenting begroette in Theater 2 van Beeld & Geluid in Hilversum zo'n zestig belangstellende leden en al direct in haar openingswoord kwam de nieuwe wet ter sprake. Een wet die het bestuur de laatste tijd flink bezighoudt.

door Willem Hekhuis

Verenigingen van gepensioneerden moeten door hun fonds betrokken worden bij de transitie (overgang naar het nieuwe stelsel) mits ze genoeg gepensioneerden vertegenwoordigen. Twintig procent van de PNO-gepensioneerden is lid van VGOMedia, vertelde Hella Liefenting, en dat betekent dat onze vereniging bij de toekomstige ontwikkelingen op dit gebied wordt betrokken. Dat gaat goed: "De samenwerking

met PNO is uitstekend", zei Hella. Maar verder is er vooral veel onzeker.

De tweede spreker van die middag, Jos Berkemeijer, voorzitter van de Pensioencommissie van de Koepel Gepensioneerden, sloot zich bij dat laatste aan. In een stevig tempo wandelde hij door pensioenland en ging hij in op de voor- en (vooral) nadelen van de nieuwe wet. Wat staat ons te wachten?

Koopkracht

Bij alle onzekerheid staat één ding wel vast, aldus Berkemeijer: vergeet maar dat we een koopkrachtig pensioen krijgen. "Dat woord is helemaal niet meer te vinden in de nieuwe wet."

De grootste vijand van koopkrachtbehoud is de inflatie, zei Berkemeijer. "Wat dat betreft zitten we in Nederland niet goed."

Gevolg: pensioenfondsen zullen voorzichtig zijn met indexeren. En voor inhaalindexatie is al helemaal geen ruimte. "De koopkracht loopt flink achter en kan niet worden ingehaald." Naast de inflatie hebben we te maken met nog meer onzekerheid: rente, energieprijzen. Eigenlijk kunnen we, zei Berkemeijer in antwoord op een vraag uit de zaal, veel beter ons huidige pensioenstelsel wat opknappen. Veel minder ingewikkeld, veel goedkoper, geen open einden.

De spreker brak nog een lans voor betere vertegenwoordiging van gepensioneerden in de fondsbesturen en andere pensioenorganen. En passant had hij nog een waarschuwing voor de toekomst: "Nu gaat het over ons pensioen, maar in de toekomst zal zorg het

grootste onderwerp worden!" "We gaan een rare tijd tegemoet", sloot hij zijn referaat af.

Ondergrondse verdiepingen

Namens Beeld & Geluid deed Margreet Korsten een oproep aan de vergadering. "U hebt op een of andere manier dit archief opgebouwd", zei ze, en wees op de zeven(!) on-



'Koopkrachtig pensioen? Vergeet het maar'

dergrondse verdiepingen van Beeld en Geluid, waar alle materiaal van dit reusachtige omroepen media-archief ligt opgeslagen. Maar Beeld & Geluid weet lang niet alles, zei ze, 'en daarom komen we graag met u in geprek over uw kennis'. Over de vorm waarin dat zal gebeuren, wordt nog nagedacht. Daar zullen we zeker meer van horen.

Wat staat ons te wachten?

Tijdens de najaarsvergadering van 16 november bleek dat er op dat moment veel onzeker was in pensioenland: indexeren ja of nee? Maar vooral: wat staat ons met de nieuwe Wet Toekomst Pensioenen te wachten? Komt-ie er überhaupt? De verslagen op deze pagina's kunnen niet anders dan de op 16 november uitgesproken onzekerheid verwoorden. Als de lezer dit blad ontvangt, is er waarschijnlijk meer bekend.



Minder vermogen, hogere dekkinggraad

Hoe leg je uit dat de dekkinggraad van een pensioenfonds kan stijgen als tegelijk het vermogen afneemt? Want dat is dit jaar bij PNO Media en andere pensioenfondsen gebeurd. José Claus van uitvoeringsorganisatie MPD vond het zelf een 'raar verhaal', zei ze tijdens de Algemene Vergadering op 16 november in Hilversum.

door Evert Kooij

Het belegd vermogen van PNOmedia was in oktober 6,7 miljard euro tegen 8 miljard begin dit jaar. Deze daling is een gevolg van de slechte beleggingsresultaten dit jaar op de aandelenbeurzen.

De dekkinggraad is dit jaar gestegen van 111 naar 130,6. Met dank aan de rente, die in 2022 eindelijk is gestegen. Claus: "Als je een hogere rente mag rekenen, heb je minder geld nodig om aan je verplichtingen te voldoen." De lage rente, en dus de lage dekkinggraad, was de reden dat de pensioenen jarenlang niet werden geïndexeerd (verhoogd met het inflatiecijfer). Overigens gebeurde dat dit jaar wel, de pensioenen gingen per 1 augustus met 2,6 procent omhoog. Dat was een voorschotje dat de fondsen mochten nemen op de nieuwe Pensioenwet.

Op de vraag of dat in 2023 ook gebeurt, bleef Claus het antwoord schuldig. Aan de dekking-

graad (gerekend over de periode september 2021 - september 2022) kan het deze keer niet liggen. (Intussen weten we dat ons pensioen per 1 januari met 13,58% omhoog gaat – dat mocht José Claus op 16 november nog niet vertellen - red.)

Geen garantie

"Het uitgangspunt is toch dat we er allemaal beter van worden?" De vraag uit de zaal volgde na een korte uitleg van Claus over het proces dat naar het nieuwe pensioenstelsel per 1 januari 2026 moet leiden. Claus zei de garantie dat het beter wordt, niet te willen geven. "Dat zou gevaarlijk zijn."

In deze fase is PNOmedia in gesprek met werknemers en werkgevers over de premieheffing vanaf 2026. De sociale partners kunnen kiezen tussen een zogenoemde flexibele premieheffing en een sociale. Die laatste variant bouwt een solidariteitsreserve op waarmee financiële schokken kunnen worden opgevangen. Ook spreidt de sociale premiereregeling mee- en tegenvallers (over een periode van maximaal tien jaar). Met de flexibele premiereregeling bouwt de deelnemer tijdens het werkzame leven een

individueel pensioenvermogen op. Uit dit vermogen ontvangt de deelnemer op pensioendatum zijn uitkering.

Duurzaam en sociaal

De uitkomsten van de enquête over maatschappelijk verantwoord beleggen, geven volgens Claus op het eerste gezicht aan dat het PNO Media het volgens de achterban zo slecht nog niet doet. Een van de conclusies van het onderzoek, dat afgelopen zomer

is gehouden, is dat PNO-deelnemers genoeg nemen met iets minder pensioen als daarmee sociale en duurzame doelen zijn gediend. Dat uitgangspunt zit in de woorden van Claus 'in het DNA van de achterban'. Daar volgde al uit dat PNOmedia in lijn met vrijwel alle pensioenfondsen de tabaksindustrie uitsluit. Ook belegt het fonds niet in 'controversiële' wapenproductie (zoals kernwapens en clusterprojectielen). Ander uitgangspunt is dat PNO rekening houdt met het criterium persvrijheid. Een actuele vraag in dit verband is of Qatar nog wel kan. "Dat land is op het randje", zei Claus. "We hebben het daar nog over." In sommige gevallen zijn de keuzes niet moeilijk. Zo hoefde er eerder dit jaar niet lang te worden nagedacht over het afzien van beleggingen in Russische staatsobligaties. "Dat was de kortste vergadering ooit", zei Claus.

«
'PNO Media doet het volgens de achterban zo slecht nog niet'



Bestuur en redactie wensen u goede kerstdagen en een voorspoedig 2023

Uit het Verantwoordingsorgaan

Teambuilding



Eindelijk was-ie er: de teambuildingsdag voor het Verantwoordingsorgaan (VO). Bij de start van het VO in coronatijd en de daaropvolgende twee jaar was er geen mogelijkheid - of het werd afgeraden - voltallig fysiek bij elkaar te komen.

De meeting vond plaats op het Mediapark, van 9 tot 5 uur. Met een wat chaotische start omdat de treinenloop in de war was geraakt

op de vroege ochtend, Maar via een omweg kon een ieder toch van het spoor gebruik maken en om 10 uur was iedereen binnen. Het is de trainer gelukt, met ons aller medewerking, de planning af te werken.

Nu kwam de teambuilding op deze dag wel heel goed uit, want het VO stond voor belangrijke beslissingen ten aanzien van het 'omgekeerd bestuursmodel' dat PNO Media wil invoeren. Er lagen verschillende stukken op tafel: statuten, reglementen en het VO-reglement.

Dat alles heeft te maken met een verandering van het intern toezicht. Omdat het VO ook onderdeel is van het intern toezicht, is er veel tijd besteed aan de mogelijkheid om het reglement van het VO hierop aan te passen.

Ten grondslag aan dit alles lag de adviesaanvraag c.q. het voorgenomen besluit van het bestuur van PNO Media om het nieuwe bestuursmodel, en daarmee het intern toezicht, goed te regelen.

Het VO was in de gelegenheid gesteld om een externe deskundige hierbij te betrekken. Het nieuwe reglement wordt op korte termijn besproken. Het VO ziet het besluit van het bestuur met grote belangstelling tegemoet, zoals de brief aan het bestuur is geëindigd.

Dat in de tussentijd en tijdens vergaderingen de perikelen rondom het pensioenakkoord werden gevolgd, zal u niet verbazen; ook de vragen rondom indexatie dan wel de hoogte van de tweede indexatie houden de gemoederen bezig. Op alle fronten is het toch afwachten geblazen.

Waarvan akte.
Ynskje van den Brakel Visser

Arie Bras



(luchtvervuilend) varkenslapje*
(schandelijke mishandeling van
knorrend mededier).

Omdat ik op dieet was* (kwetsend voor mensen met obesitas) nam ik als toetje alleen een groot glas melk* (white privilege, waarom zo groot?) Ik ging na het smakelijke diner* (uitsluiting van mensen van de voedselbank) op ziekenbezoek bij iemand met rode hond*(onnodig scheldwoord voor socialisten). Dat kon geen kwaad want daartegen ben ik ingeënt* (levensgevaarlijke stoffen in je lijf, één groot complot!).

Als ik te dun word, koop ik wel een goedkope broek bij Primark* (kinderarbeid!). Die laat ik dan door mijn Poolse werkster** (uitbuiting buitenlanders, seksistisch) halen, want ik wil daar zelf nog niet dood gevonden worden** (discriminatie buitenlandse bedrijven, pijnlijk voor straatslachtoffers). De volgende middag reisde ik naar de stad, lekker in mijn oppie shoppen*** (te individualistische actie, overbodig winkelen, benadeling eigen middenstand). Ik kon niet met de auto, omdat ik de vorige keer pech kreeg en op de vluchstrook parkeerde in mijn verplichte gele hesje* (klap met gummistok, geen demonstratievergunning), en omdat het ijsig koud werd door de gierende noordoostenwind* (wat is er mis met het zuidwesten?) zette ik een bivakmuts op* (onmiddellijk gearresteerd).

Deugddictee

Dan volgt hier de oplossing van het politiek correct dictee van deze week. Er was helaas niemand met een foutloos resultaat, maar met slechts dertig fouten hebben we een mooie winnaar(m/v). Goed gedaan, Esther! Dan nu de opgegeven tekst, mét de struikelblokken. Ik vatte de koe bij de horens* (dieronvriendelijk taalgebruik) en kocht een plastic*(plastic vervuult de oceanen) zak vol negerzoenen*** (discriminatie zwarte mensen m/v, onderdrukkend zoenen) voor na de hertenbiefstuk* (nodeloos afgeschoten wild) of het zelfgebraden*

In de trein stond ik op voor een oud vrouwtje*** (denigrend verkleinwoord, geslachtsonvriendelijk, ouderdomsdiscriminatie. Liever: mens van leeftijd.) Op de terugweg kon ik het niet laten en at ik toch weer een een Big Mac**** (product uit vijandig Trump-land, overbodig Engels, dikmakend, te belastend voor obesitasklinieken) en nam daarna een biertje* (alcohol is verslavend). Thuis wachtte moeder de vrouw** (neerbuigend, vrouw is geen broedmachine c.q. baarmoeder op pootjes), die ik verblijdde met een mooi nieuw setje* (seksistisch), zodat ik zelf met een gerust hart kon gaan slapen*** (egoïstisch, narcistisch, lui).

Ik vergat* (stigmatiserend voor Alzheimerpatiënten!) bijna dat ik die ochtend ook nog wat vuurwerk ** (milieuvervuilend, rampzalig voor hypersensitieven) heb ingeslagen. Ik parkeerde mijn fiets tegen een lantaarnpaal* (fout: moet in de massarekken) en voelde me toen ik terugkwam en mijn fiets weg was een jan lul* (krenkend voor alle Jannen), al is dat een open deur* (onnodig profileren van ingangen, niet alle deuren staan open!)

Eindelijk was ik thuis en kon ik beginnen aan mijn dictee ** (kwetsend voor vreemdelingen en voor landgenoten met een taalachterstand).

Tot zover, tot volgend jaar!* (geen empathie voor inwoners met een andere jaarkalender).

[facebook.com/arie.bras.9](https://www.facebook.com/arie.bras.9)



Hartelijk dank, VGOMedia, voor de attentie ter gelegenheid van mijn 75e verjaardag.
Hans Hogendoorn, Diever

Hartelijk dank VGOMedia en PNO voor de VVV bon en felicitatiekaart.
Irene Mulder – Kortland, Cinecentrum, Hilversum

Op mijn 75e verjaardag werd ik door VGOMedia verrast met een mooie felicitatiekaart en een VVV-bon, waarvoor mijn hartelijke dank.
Evie Postma, NOS, NOB, Technicolor, Hilversum

Graag wil ik VGOMedia hartelijk bedanken voor de cadeaubon ter ere van mijn 80e verjaardag.
René Vos, IJmuiden



Nieuwe leden

- Mw. C. Smits-Kleekamp - Hilversum (7-8-1936, nabestaande);
- Mw. J.C. Smeenk - Voorschoten (2-4-1949, nabestaande);
- E.A. van der Kaaij - Westerland (28-10-1955, RTV Noord);
- H.J.M. Berkens - Naarden (26-1-1945, Dutchview);
- Mw. A.Y. Schep - Delft (12-12-1955, NOS);
- J.J.T.J. van Eijk - Vleuten (26-7-1956, NOS);
- R.J. Walg - Wijchen (3-1-1956, NOS);
- T.A.H. Leijen - Zwanenburg (28-4-1940, NOB)

VGOMedia

- Afrikamuseum
- Annefrankhuis
- Archeon
- Aviodrome
- Beeld en Geluid
- Boerhave
- Boymans van Beuningen
- Cobra
- Corpus
- De Haar
- Diamantmuseum
- Ecomare
- Escher
- Flehite
- Franshals
- Fundatie
- Hermitage
- Het Loo
- Hofland
- Joodsmuseum
- Kröller-Müller
- Kunsthall
- Madametussauds
- Maritiem
- Mauritshuis
- More
- Muiderslot
- Naturalis
- Nemo
- Nijntje
- Ons' lieve heer op solder
- Openluchtmuseum
- Panorama
- Mesdag
- Planetarium
- Prinsenhof
- Rembrandthuis
- Rijksmuseum
- Scheepvaartmuseum
- Singer
- Speelklok
- Spoorweg
- Stedelijk
- Tassen
- Teylensmuseum
- Tropenmuseum
- Van Gogh
- Verzetsmuseum
- Voorlinden
- Zuiderzeemuseum

Ontdek de namen van de Nederlandse musea in deze woordzoeker. Streep ze door en plaats de overgebleven letters in de hokjes. Er verschijnt dan een toepasselijke zin.

Alleen als u lid bent van VGOMedia kunt u meedoen. Stuur dan uw oplossing uiterlijk 13 januari 2023 naar de puzzelredactie, Louis van Hattem, Bijenmeent 10, 1218 GB Hilversum of via e-mail naar Ivanhattem@upcmail.nl, met vermelding van uw naam, adres en woonplaats.

De goede oplossingen leveren drie prijswinnaars op. Zij ontvangen een cadeaubon van € 25,-.

De oplossing van de puzzel in het september-nummer:

Eenzame bomen worden sterke bomen als ze eenmaal gaan groeien

J. Kuiper - Donkersteeg, Huizen
Kees Dijker, Amsterdam
Lydia Emanuels, Utrecht

O	Z	M	K	U	S	I	U	H	T	D	N	A	R	B	M	E	R	N	T	
O	U	U	S	I	U	H	S	T	I	R	U	A	M	E	U	A	B	H	A	
L	I	E	R	N	I	J	N	T	J	E	N	S	T	I	F	E	N	O	O	S
T	D	S	E	M	R	A	A	H	E	D	K	T	A	L	S	N	E	F	S	
E	E	U	L	U	N	J	C	M	E	E	I	V	E	E	U	E	R	L	E	
H	R	M	L	E	N	S	O	L	S	R	A	T	E	H	M	F	H	A	N	
M	Z	T	U	S	E	M	N	O	A	U	C	N	G	I	S	R	A	N	E	
U	E	H	M	U	E	S	U	M	N	E	P	O	R	T	K	A	V	D	G	
E	E	C	R	M	G	T	D	E	S	F	G	R	B	E	I	J	N	E	N	
S	M	U	E	S	A	A	D	U	S	N	U	P	O	R	R	K	C	M	I	
U	U	L	L	R	T	N	A	P	A	U	N	N	P	C	A	H	O	U	N	
M	S	N	L	E	I	S	D	V	R	S	M	O	D	E	N	U	M	E	U	
T	E	E	O	L	M	T	U	I	I	I	S	A	E	A	I	I	A	S	E	
R	U	P	R	Y	R	E	P	N	U	O	N	U	K	H	T	S	R	U	B	
A	M	O	K	E	E	D	G	L	A	L	D	S	T	I	C	I	E	M	N	
A	O	S	S	T	H	E	T	J	A	T	E	R	E	E	R	R	E	T	A	
V	K	L	P	E	R	L	D	A	G	N	U	G	O	N	M	F	A	N	V	
P	U	A	O	E	L	I	J	M	O	R	E	R	N	M	H	A	A	A	S	
E	N	H	O	K	S	K	E	R	E	A	L	T	A	E	E	O	D	M	N	
E	S	S	R	K	O	L	K	L	E	E	P	S	A	L	D	I	F	A	A	
H	T	N	W	M	U	I	D	E	R	S	L	O	T	R	I	L	T	I	M	
C	H	A	E	M	U	E	S	U	M	S	D	O	O	J	I	S	E	D	Y	
S	A	R	G	E	V	E	R	Z	E	T	S	M	U	S	E	U	M	E	O	
I	L	F	G	A	D	S	E	M	A	M	A	R	O	N	A	P	M	T	B	
R	E	D	L	O	S	P	O	R	E	E	H	E	V	E	I	L	S	N	O	

□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□

Idee, ontwerp en uitvoering: Lucy en Louis van Hattem

NTR
ZATERDAG
MATINEE

CONCERTGEBOUW
AMSTERDAM

Widmann

en de laatromantiek

ZATERDAG 28 JANUARI 2023 14.15 UUR

Radio Filharmonisch Orkest

James Gaffigan dirigent

Hannes Minnaar piano

WIDMANN Trauermarsch (*Nederlandse première*)

MAHLER Eerste symfonie 'Titan'



Leila Josefowicz

Een nieuw vioolconcert met

Leila Josefowicz

ZATERDAG 14 JANUARI 2023 14.15 UUR

Radio Filharmonisch Orkest

Karina Canellakis dirigent

Leila Josefowicz viool

DE RAAFF Sfera (*opdrachtwerk
NTR ZaterdagMatinee, wereldpremière*)

GRIME Vioolconcert (*Nederlandse première*)

BRAHMS Tweede symfonie



Wij mogen u als lid van VGO media deze concerten van de NTR ZaterdagMatinee aanbieden voor de speciale prijs van **€ 32,50 p.p.** (normale prijs € 43,-).

Online reserveren kan via de website van het Concertgebouw: www.concertgebouw.nl. Kies het concert dat u wilt reserveren en vul in het veld 'kortingscode' **ZM23VGO** in.

Telefonisch reserveren kan via 020 - 6718345 (normaal tarief). Vergeet ook hier niet de kortingscode **ZM023VGO** door te geven.

ntr:



RADIO
FILHARMONISCH
ORKEST

zaterdagmatinee.nl